

Brüssel, 16. detsember 2023
(OR. en)

16891/23

LIMITE

ENER 702
CLIMA 655
CONSOM 490
TRANS 608
AGRI 828
IND 694
ENV 1504
COMPET 1277
FORETS 218

Institutsioonidevaheline
dokument:
2023/0445(NLE)

MÄRKUS

Saatja: Alaliste esindajate komitee (COREPER I)

Saaja: Nõukogu

Komisjoni dok nr: 16140/23

Teema: Ettepanek: NÕUKOGU MÄÄRUS, millega muudetakse määrust (EL) 2022/2577, millega kehtestatakse raamistik taastuvenergia kasutuselevõtu kiirendamiseks
– Poliitiline kokkulepe

SISSEJUHATUS

1. Komisjon esitas 28. novembril 2023 nõukogu määruse ettepaneku, millega muudetakse määrust (EL) 2022/2577, millega kehtestatakse raamistik taastuvenergia kasutuselevõtu kiirendamiseks¹.
2. Nõukogu määruse (EL) 2022/2577 (edaspidi „loamenetlusmäärus“) eesmärk on tegeleda energiakriisiga, vähendada ELi sõltuvust Venemaa fossiilkütustest ja täiendavalt edendada ELi kliimaeesmärke, kiirendades loamenetlust ja taastuvenergiaprojektide kasutuselevõttu. See on suunatud tehnoloogiatele, mida saab rakendada kiiresti lühikese aja jooksul, millel on märkimisväärne potentsiaal vähendada gaasitarbimist ning mis tänu oma madalatele tegevuskuludele võivad aidata vähendada energiaarveid.

---

¹ 16140/23

3. Komisjon teeb ettepaneku kohaldada muudetud loamenetlusmäärust alates 1. juulist 2024, kusjuures artiklit 1, artikli 2 lõiget 1, uut artiklit 3a, artikli 3 lõiget 2, artikli 5 lõiget 1, artiklit 6 ja artiklit 8 kohaldatakse kuni 30. juunini 2025.
4. Komisjon on seisukohal, et liidus esineb endiselt märkimisväärseid riske, mis on seotud gaasi- ja elektrihindade volatiilsusega ning varustuskindlusega. Need tulenevad energiaturgude keerulisest olukorrast, mida süvendab pingeline geopoliitiline keskkond. Pärast loamenetlusmääruse hiljutist läbivaatamist jõudis komisjon järeldusele, et selle kohaldamine on mõjutanud positiivselt taastuvenergia kasutuselevõtu kiirendamist ELis ja on seega aidanud leevendada energiakriisi mõju. Selliste kiirendatud loamenetluste kohaldamisaja pikendamine 12 kuu võrra pärast nende kavandatud aegumist 30. juunil 2024 aitaks seega hõlbustada taastuvate energiaallikate kiiret kasutuselevõttu.

ÜLEVAADE OLUKORRAST

5. Ettepanekut arutati energeetika töörühma 5., 7. ja 12. detsembri 2023. aasta koosolekul.
6. Võttes arvesse liikmesriikide märkusi, esitas eesistujariik COREPERi 15. detsembri 2023. aasta koosolekul arvamuste vahetuseks esimese läbivaadatud teksti².
7. Kuigi liikmesriigid üldiselt toetasid kompromissteksti, taotlesid mõned liikmesriigid võimalust taastuvenergiaprojektide kasutuselevõttu vabatahtlikkuse alusel veelgi kiirendada. Sel eesmärgil esitasid mõned liikmesriigid tekstiettepanekuid.
8. Pidades silmas poliitilise kokkuleppe saavutamist transpordi, telekommunikatsiooni ja energeetika nõukogu 19. detsembri 2023. aasta istungil (energeetika), on eesistujariik neid sõnastusettepanekuid hoolikalt kaalunud. Eesistujariik esitab käesoleva märkuse lisas muudetud teksti, milles kohandati artikli 3 lõiget 2, et viia see kooskõlla loamenetlusmääruse praeguse sõnastusega.

---

² 16184/23

9. Kogu teksti parandamiseks on tehtud mõned täiendavad õiguskeelelised ja stiililised muudatused, sealhulgas kolme erakorralise määruse identsete põhjenduste vastavusse viimine.
10. Muudatused võrreldes komisjoni ettepanekuga on märgitud **paksus kirjas** ja läbikriipsutatult. Kõik muudatused võrreldes dokumendiga 16184/23 on tähistatud **paksus allajoonitud kirjas** ja nurksulgudega [...].

KOKKUVÕTE

11. Eeltoodut arvesse võttes palutakse nõukogul vaadata läbi käesoleva märkuse lisas esitatud eesistujariigi kompromisstekst, arutada delegatsioonide tõstatatud lahendamata küsimusi ja jõuda kõnealuse nõukogu määruse suhtes poliitilisele kokkuleppele.

NÕUKOGU MÄÄRUS (EL) 2023/...,

[kuupäev],

millega muudetakse määrust (EL) 2022/2577, millega kehtestatakse raamistik taastuenergia kasutuselevõtu kiirendamiseks

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 122 lõiget 1,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut

ning arvestades järgmist:

- (1) Nõukogu määrusega (EL) 2022/2577³ on kehtestatud pakilised sihtmeetmed, et kiirendada taastuvate energiaallikate kasutuselevõttu. Taastuenergia kasutuselevõtt liidus võib märkimisväärselt leevendada energiakriisi mõju, suurendades liidu varustuskindlust, vähendades turu volatiilsust ja alandades hindu. Kuna just pikad ja keerukad loamenetlused aeglustasid taastuenergiatesse energiaallikatesse ja nendega seotud taristusse investeerimise tempot ja vähendasid investeeringute mahtu, oli määruse (EL) 2022/2577 eesmärk kehtestada **täiendavad kiireloomulised ja sihipärased** meetmed, mille abil viivitamata kiirendada teatavaid loamenetlusi, mida kohaldatakse selliste konkreetsete taastuenergiatehnoloogia lahenduste ja projektiliikide suhtes, mille saaks energiakriisi mõju leevendamiseks kõige kiiremini kasutusele võtta. Määrust (EL) 2022/2577 kohaldatakse kuni 30. juunini 2024.

---

³ Nõukogu 22. detsembri 2022. aasta määrus (EL) 2022/2577, millega kehtestatakse raamistik taastuenergia kasutuselevõtu kiirendamiseks (ELT L 335, 29.12.2022, lk 36).

- (2) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv (EL) 2023/2413,⁴ millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2018/2001,⁵ jõustus 20. novembril 2023 ja sellega viidi sisse muudatused taastuvenergiat kuni 2030. aastani ja pärast seda reguleerivasse õigusraamistikku, sealhulgas sätted taastuvenergiaprojektide lubade ühetaolise menetlemise kohta. **Direktiiviga (EL) 2023/2413** lisati direktiivi (EL) 2018/2001 ka mõned määrusega (EL) 2022/2577 kehtestatud meetmed. Samas ei sisalda direktiiv (EL) 2023/2413 mõnda määruses (EL) 2022/2577 sätestatud erandlikku meetet, seega **need meetmed** jäävadki erandlikuks ja ajutiseks. Selle asemel nähti **kõnealuse** direktiiviga ette loamenetluste kiirendamise stabiilne ja pikaajaline alaline kord, millega kehtestatakse pikemat rakendusaega vajavad sihtmeetmed ja -menetlused. Liikmesriigid on kohustatud **direktiivi (EL) 2023/2413**[...] **liikmesriigi õigusesse** üle võtma 21. maiks 2025, välja arvatud mõned loamenetlusi [...] **käsitlevad** sätted, mis tuleb üle võtta varem, **s.o** 1. juuliks 2024, **mis on** kohe pärast määruse (EL) 2022/2577 **kehtivuse lõppemist**. Pärast [...] **direktiivi (EL) 2023/2413** ülevõtmist saab taastuvenergiaprojektide puhul rakendada selle direktiivi ühtlustatud loamenetlusi käsitlevaid sätteid.

---

⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. oktoobri 2023. aasta direktiiv (EL) 2023/2413, millega muudetakse direktiivi (EL) 2018/2001, määrust (EL) 2018/1999 ja direktiivi 98/70/EÜ seoses taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamisega ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv (EL) 2015/652 (ELT L 283, 31.10.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2023/2413/oj>).

⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2018. aasta direktiiv (EL) 2018/2001 taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamise kohta (uuesti sõnastatud) (ELT L 328, 21.12.2018, lk 82).

- (3) Vastavalt määrusele (EL) 2022/2577 [...] [...] **vaatas** komisjon kõnealuse määruse [...] 31. detsembriks 2023 läbi, pidades silmas varustuskindluse ja energiahindade suundumusi ning vajadust veelgi kiirendada taastuenergia kasutuselevõttu, ning **esitas** [...] nõukogule aruande läbivaatamise käigus tehtud peamiste järelduste kohta. **Selle aruande alusel tegi** komisjon ettepaneku, et **mõnede kõnealuse määruse sätete kehtivust tuleks pikendada.**
- (4) Komisjon jõudis oma **28. novembri 2023. aasta aruandes nõukogu 22. detsembri 2022. aasta määruse (EL) 2022/2577 (millega kehtestatakse raamistik taastuenergia kasutuselevõtu kiirendamiseks) läbivaatamise kohta** [...] ⁶ järeldusele, et **määruse (EL) 2022/2577 kehtivuse** pikendamise tingimused on täidetud, ja tegi ettepaneku pikendada selliste valitud meetmete kehtivust, mis võivad **taastuenergia kasutuselevõtu** kiirendamist kõige rohkem soodustada ja mis erinevad [...] direktiivis (EL) 2018/2001 esitatud **meetmetest** ning **mis** tõenäoliselt või potentsiaalselt kiirendavad oluliselt taastuenergiaprojektidele ja nendega seotud võrgu**taristu**projektidele lubade andmise **menetlust**. Arvesse võeti asjaolu, et direktiiviga (EL) 2023/2413 lisati [...] direktiivi (EL) 2018/2001 **mõned sätted, mille eesmärk on ühtlustada taastuenergiaprojektide suhtes kohaldatavaid loamenetlusi**, sealhulgas eeskirju, mis käsitlevad samu või samalaadseid teemavaldkondi, nagu on hõlmatud määrusega (EL) 2022/2577. Samuti võeti arvesse **asjaolu**, et direktiiviga (EL) 2023/2413 kehtestatud loamenetluseeskirjad, välja arvatud eeskirjad, mis on seotud taastuenergia eelisarendusaladega, millele on osutatud kõnealuse direktiivi artiklites 15c ja 16a, tuleb võtta üle kohe pärast määruse (EL) 2022/2577 **kehtivuse lõppemise[...]** kuupäeva ehk 1. juuliks 2024.

---

⁶ COM(2023) 764 final

- (5) Alates määruse (EL) 2022/2577 jõustumisest on elektrituru valmisoleku tase paranenud ja liidu varustuskindlus suurem. Sellegipoolest varitsevad liidu energiavarustuskindlust endiselt tõsised ohud. Olukord gaasiturul on kogu maailmas jätkuvalt väga pingeline. Gaasihinnad on endiselt märkimisväärselt kõrgemad kui enne kriisi ning see mõjutab vältimatult kogu liidu elanike ostujõudu ja [...]liidu ettevõtjate konkurentsivõimet. Kõike seda võimendab veelgi turu suur volatiilsus, mis muu hulgas on tingitud pingelisest geopoliitilisest olukorrast. Hiljuti, s.o 2023. aasta suvel ja sügisel, esinenud märkimisväärne hinnavolatiilsus, kui hinnad tõusid mõne nädala jooksul rohkem kui 50 %, tingituna sellistest sündmustest nagu streik Austraalias maagaasi veeldusjaamades, Lähis-Ida kriis **või** Balticconnector'i häired, annavad tunnistust sellest, et turud on **endiselt** nõrgad ja haavatavad isegi nõudlust ja pakkumist suhteliselt vähe mõjutavate vapustuste suhtes. Sellistes tingimustes võib isegi üheainsa sündmuse tõttu tekkinud hirm nappuse ees tingida süsteemseid negatiivseid reaktsioone kogu [...]liidus ning tuua kaasa tõsiseid tagajärgi energiahindadele. Venemaa torugaasiimpordi märkimisväärse vähenemise tõttu viimase aasta jooksul on gaasitarned liitu võrreldes kriisieelse olukorraga märkimisväärselt vähenenud. Torugaasiimpordi praeguse mahu juures peaks liit saama Venemaalt gaasi ligikaudu 20 miljardit kuupmeetrit, s.o ligikaudu 110 miljardit kuupmeetrit vähem kui 2021. aastal. Seetõttu on gaasipuuduse oht liidus endiselt suur.

- (6) Olukord üleilmsetel gaasiturgudel on jätkuvalt väga pingeline ja tõenäoliselt jääb selliseks veel mõneks ajaks. Nagu **Rahvusvaheline Energiaagentuur (IEA) oma gaasi käsitlevas 2023. aasta vahearuanDES**⁷ märkis, suurenes veeldatud maagaasi tarne maht kogu maailmas 2022. aastal (4 %) ja 2023. aastal (3 %) vaid tagasihoidlikult. **Oma aruanDES „World Energy Outlook 2023“** eeldab IEA, et vaatamata asjaolule, et alates 2025. aastast peaksid kättesaadavaks muutuma uued veeldatud maagaasi tootmise võimsused,⁸ on turu tasakaal lähitulevikus endiselt ebakindel.
- (7) **Selliseid** [...] tõsiseid raskusi süvendavad mitmed lisariskid, sealhulgas nõudluse taastumine veeldatud maagaasi järele Aasias, **mis võib vähendada**[...] gaasi kättesaadavust üleilmsel gaasiturul, külm talv, mis võib suurendada gaasinõudlust kuni 30 miljardi kuupmeetri võrra, äärmuslikud ilmastiku**tingimused**, mis madala veetaseme tõttu võivad mõjutada hüdroenergia salvestamist ja tuumaenergia tootmist, **mis tooks kaasa** suurema nõudluse gaasipõhise elektritootmise järele, uued häired elutähtsates taristutes, mis sarnanevad 2022. aasta septembris Nord Streami torujuhtmete vastu suunatud sabotaažiaktidele [...] **või** 2023. aasta oktoobris Läänemeres asuva Balticconnectori häiretele, ning geopoliitilise olukorra halvenemine, eelkõige sellistes [...] **liidu** energiajulgeoleku seisukohast olulistest **riikides ja** piirkondades nagu Ukraina, Aserbaidžaan ja Lähis-Ida.

---

⁷ [...]

⁸ [...]

- (8) Arvestades praegust [...] habrast pakkumise ja nõudluse tasakaalu, võivad isegi [...] **väiksemad** energiavarustushäired suuresti mõjutada gaasi- ja elektri hindu ning Euroopa majandust rängalt ja püsivalt kahjustada, halvendades **nii** selle konkurentsivõimet ja avaldades **ka pikaajalist kahjulikku mõju** liidu kodanikele. Praeguses olukorras on kogu liidule ohuks energiapuudus ja kõrged energiahinnad.
- (9) Taastuvenergia kiiremal kasutuselevõtul on olnud oluline roll liidu energiakriisi lahendamise strateegias ning see on aidanud suurendada varustuskindlust ja kaitsta tarbijaid hinnavolatiilsuse eest tänu liidu üldise gaasinõudluse vähenemisele. **Oma 2023. aasta juuni ajakohastatud taastuvenergia turu hinnangus „How much money are European consumers saving thanks to renewables?“ (Kui palju raha säästavad Euroopa tarbijad tänu taastuvatele energiaallikatele?)** hindas IEA, [...] et 2022. aasta keskmised elektri hulgimüügi hinnad oleksid ilma täiendava ülesseatud taastuvenergia võimsuseta olnud kõigil Euroopa turgudel 8 % kõrgemad⁹. 2022. aastal asendati taastuvatest energiaallikatest toodetud elektrienergiaga ligikaudu 107 TWh fossiilsetel energiaallikatel põhinevast elektrist, mis vastab ligikaudu 10 miljardile kuupmeetri gaasile, ja tänu sellele säästeti hinnanguliselt rohkem kui 10 miljardit eurot.

---

⁹ [...]

(10) Kuigi määrus (EL) 2022/2577 on kehtinud piiratud [...]aja jooksul, on komisjoni aruanne näidanud, et see on aidanud kiirendada taastuvate energiaallikate kasutuselevõttu liidus, eelkõige tänu konkreetsete loamenetluste suhtes kohaldatavate menetluste lihtsustamisele ja poliitilise teadlikkuse tõstmisele sellest, kui oluline on **kiirendada taastuvenergiaprojektide loamenetlust**. Kuigi suurem osa selle määruse mõjust avaldub lähikuudel, viitavad esialgsed kättesaadavad andmed, mis käsitlevad taastuvenergia tootmise projektide ja nendega seotud taristuprojektide väljaehitamist ja kasutuselevõttu ning **loamenetlust** määruse (EL) 2022/2577 jõustumisele järgnenud ajal, et vähemalt mõnes liikmesriigis on menetlus nüüd kiirem. Eurostati andmetel toodeti 2023. aasta esimesel poolel liidus taastuvenergiat enneolematult suures mahus ja sellega asendati veelgi suuremaid gaasikoguseid¹⁰. Komisjoni aruandes rõhutatakse positiivse suundumusena ka suuremate taastuvenergiamahtude kasutuselevõttu määruse (EL) 2022/2577 jõustumisele järgnenud kuudel. Tööstusharu esialgsete andmete kohaselt on [...]liit 2023. aasta kolme kvartali jooksul üles seadnud rohkem fotoelektrilise päikeseenergia tootmise võimsust kui kogu 2022. aastal. Mitmes liikmesriigis suurenes märkimisväärselt ka tuuleenergia tootmise võimsus. Komisjoni aruande jaoks kogutud andmed näitavad ka seda, et mitmes liikmesriigis on alates määruse (EL) 2022/2577 jõustumisest taastuvenergiaprojektidele välja antud lubade hulk kasvanud kahekohalise protsendi võrra. Lisaks saab vähemalt ühes liikmesriigis kasutada kiirendatud loamenetlust ka selliste võrguprojektide jaoks, mis on olulised taastuvate energiaallikate laialdasemaks kasutuselevõtuks ja mille kogupikkus on üle 2000 km.

---

¹⁰ [...]

- (11) Võttes arvesse jätkuvalt püsivaid energiavarustus- ja -hinnariske, [...] **tuleks** pärast 2024. aasta juuni lõppu endiselt [...] **nõuda** taastuvenergiaprojektide kiiremat kasutuselevõttu, et järk-järgult lõpetada senine allesjäänud gaasiimport Venemaalt. Taastuvatest energiaallikatest toodetud energia suurem osakaal tugevdaks igal juhul liidu vastupanuvõimet veelgi. Mida kiiremini taastuvenergiaprojekte välja arendatakse, seda positiivsem oleks mõju liidu vastupanuvõimele, energiavarustuskindlusele, energiahindadele ja sõltumatusele Venemaa fossiilkütustest.
- (12) Kuna liidu energiaolukord on pakiline ja endiselt ebastabiilne, on vaja pikendada määruse (EL) 2022/2577 [...] **teatud** sätete, täpsemalt nende sätete kehtivust, mille kaudu on ilmnenud suurim võimalus kiirendada kohe taastuvate energiaallikate kasutuselevõttu ja mis erinevad direktiivis (EL) 2018/2001 sätestatud meetmetest, tagades niiviisi, et määruse (EL) 2022/2577 [...] **kohaldamisaja** pikendamisega ei dubleerita kõnealust direktiivi. Peale selle tagatakse asjakohane keskkonnakaitse meetmete kohaldamise eritingimustes. **Direktiivis (EL) 2018/2001 esitatud** [...] meetmeid kohaldatakse samaaegselt koos käesoleva **määrusega** [...], täiendades seda piiratud aja jooksul kehtivate erakorraliste lisameetmetega. [...] **Kui määruse (EL) 2022/2577 kohaldamisajaga ei pikendata**, võib tekkida oht, et taastuvenergiaprojektide ja nendega seotud taristuprojektide lubade menetlemine ja nende projektide kasutuselevõtt aeglustuvad, seda eelkõige liikmesriikides, kus kõnealust määrust on laialdaselt kasutatud. Näiteks võib Saksamaa sõnul umbes 41 GW tuuleenergia ülesseadmine maismaale edasi lükkuda ja võtta umbes kaks aastat kauem aega või mõnel juhul täielikult peatuda, kui määruse (EL) 2022/2577 **kohaldamisajaga** [...] ei pikendata, eelkõige **puudutab see loamenetluse kiirendamist taastuvenergiaprojektide ja nendega seotud võrgutaristu jaoks, mis on vajalik taastuvate energiaallikate integreerimiseks süsteemi**. Samuti pikeneks hinnanguliselt ühe kuni kolme aasta võrra mitme kavandatava suure, tuhandete kilomeetrite pikkuse ülekandevõrgu projekti loa menetlemine.

- (13) Üks määrusega (EL) 2022/2577 kehtestatud ajutistest meetmetest, mis on avaldanud positiivset mõju ja võib tulevikus menetluse kiirendamisele märgatavalt kaasa aidata, on artikli 3 lõikesse 1 lisatud ümberlükatav eeldus, et liidu keskkonnavalaste õigusaktidega ette nähtud konkreetsete erandite kohaldamisel pakuvad taastuenergiaprojektid ülekaalukat avalikku huvi ning edendavad rahva tervist ja ohutust, välja arvatud juhul, kui on tõendatult selge, et **sellistel**[...] projektidel on väga suur negatiivne keskkonnamõju, mida ei ole võimalik leevendada ega kompenseerida. Direktiivi (EL) 2018/2001 **artikliga 16f võeti kasutusele**[...] ümberlükatav eeldus, et taastuenergiaprojektide puhul on tegemist ülekaaluka avaliku huviga ning need teenivad rahva tervise ja ohutuse huve, ja selle sõnastus on peaaegu identne määruse (EL) 2022/2577 artikli 3 lõike 1 sõnastusega. Seetõttu ei ole **määruse (EL) 2022/2577 artikli 3 lõike 1**[...] kohaldamisega vaja pikendada, sest sellist **ümberlükatavat** eeldust kohaldatakse direktiivi (EL) 2018/2001 artikli 16f alusel.

(14) **Määruse (EL) 2022/2577 artikli 3 lõikega 2 nõutakse** siiski selliste projektide eelistamist, mis on tunnistatud ülekaalukat avalikku huvi pakkuvaks, kui [...] konkreetsel **juhtudel** on vaja kaaluda õiguslikke huve, ning **kui nendes projektides** kehtestatakse liikide kaitseks täiendavad kompensatsiooninõuded. **Analoogset sätet**[...] direktiivis (EL) 2018/2001 ei ole. Määruse (EL) 2022/2577 artikli 3 lõike 2 esimene lause võib **liidu energiaturu praeguses pakilises ja endiselt ebastabiilses energiaolukorras** taastuenergiaprojektide arendamist veelgi kiirendada, kuna selle kohaselt peavad liikmesriigid just **neid taastuenergia projekte** edendama ja seadma need esikohale, kui tegemist on mitmesuguste vastuoluliste keskkonnaküsimuste alla mittekuuluvate **huvidega**[...] **liikmesriikide planeerimis- ja loamenetluse kontekstis**. Komisjoni aruanne [...] **näitas**, kui oluline on [...] **määruse (EL) 2022/2577 artikli 3 lõike 2 esimene lause**, [...] milles tunnistatakse taastuenergia kasutuselevõtu suhtelist tähtsust praeguses keerukas energiaolukorras, mis jääb väljapoole **määruse (EL) 2022/2577 artikli 3 lõikes 1 osutatud keskkonnadirektiividega ette nähtud** konkreetsete erandite kohaldamisala. **Võttes arvesse energiavarustuse eriti rasket olukorda, millega liit praegu silmitsi seisab**, on asjakohane **pikendada määruse (EL) 2022/2577 artikli 3 lõike 2 kohaldamisega**, et nõuetekohaselt tunnistada taastuenergiajaamade üliolulist rolli kliimamuutuste ja saaste vastu võitlemisel, energiahindade alandamisel, liidu sõltuvuse vähendamisel fossiilkütustest, ning tagada liidu varustuskindlus, võttes arvesse õiguslike huvide tasakaalustamist lubasid andvate asutuste või liikmesriikide kohtute poolt. **Samal ajal on asjakohane säilitada keskkonnaalased kaitsemeetmed, et ülekaalukat avalikku huvi pakkuvateks tunnistatud projektide puhul võetaks vastu asjakohased liigikaitsemeetmed, mida toetavad piisavad rahalised vahendid.**

(15) Nagu nähtub komisjoni aruandest, esineb liidu keskkonnaalaste õigusaktidega ette nähtud konkreetsete erandite kohaldamisel probleeme seoses ühe teise tingimuse täitmisega, **nimelt nõudmisega, et [...] muud alternatiivlahendused peavad puuduma.** Seetõttu on tegelikkuses vähe kasu **ümberlükatavast** eeldusest, et taastuvenergiaprojektid, **nende võrguühendused, seotud võrk ise ning salvestusvahendid** pakuvad ülekaalukat avalikku huvi, sest väga raske on tõendada, et projekti ei saaks mujal ellu rakendada, kui arvesse tuleb võtta kogu riigi territooriumi, ja veelgi raskem siis, kui on vaja arvesse võtta muid taastuvenergia tehnoloogia lahendusi. Seepärast on taastuvate energiaallikate kasutuselevõtu, **nende võrku ühendamise, taastuvenergia elektrisüsteemi integreerimiseks vajalik võrgutaristu ehitamise (mis on komisjoni 28. novembri 2023. aasta teatise „Puuduv lüli, võrgud – ELi võrkude tegevuskava“ peamise eesmärk)** kiirendamiseks selle määruse eesmärgil asjakohane **määrata kindlaks, kuidas on võimalik luua liidu keskkonnaalastes õigusaktides ette nähtud konkreetsete erandite kohaldamise tingimused seoses kaalumist vajavate asjakohaste alternatiivtingimuste ulatusega. Eelkõige tuleb** liidu asjakohase keskkonnaõiguse kohaldamisel iga juhtumit eraldi hinnates ja välja selgitades, kas konkreetsele taastuvenergiaprojektile **või taastuvenergia elektrisüsteemi integreerimiseks vajalikule võrgutaristule** on olemas rahuldavad alternatiivlahendused, **täpsustada**, et alternatiivlahenduste hindamine **võib hõlmata lahendusi**, millega tagatakse **kõnealuse** projektiga samade eesmärkide saavutamine [...] sama või sarnase ajavahemiku jooksul, ilma et sellega kaasneksid oluliselt suuremad kulud. Rahuldavate alternatiivlahenduste ajakava ja kulude võrdlemisel peaksid liikmesriigid võtma arvesse vajadust võtta taastuvenergia **ja taastuvenergia elektrisüsteemi integreerimiseks vajalik võrgutaristu** kasutusele kiiremini ja kulutõhusalt kooskõlas prioriteetidega, mis on sätestatud nende lõimitud riiklikes energia- ja kliimakavades **ja nende ajakohastatud versioonides**, mis on esitatud vastavalt **Euroopa Parlamendi ja nõukogu** määrusele (EL) 2018/1999¹¹ [...], ning arvestama ka **nende prioriteetide** saavutamise eeldatavat kiirust. Selline ajutine põhimõte on energiaturgude praegust olukorda silmas pidades **õigustatud, et hõlbustada taastuvenergiajaamade ja nendega seotud võrgutaristu**

¹¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1999, milles käsitletakse energialiidu ja kliimameetmete juhtimist ning millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusi (EÜ) nr 663/2009 ja (EÜ) nr 715/2009, Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiive 94/22/EÜ, 98/70/EÜ, 2009/31/EÜ, 2009/73/EÜ, 2010/31/EL, 2012/27/EL ja 2013/30/EL ning nõukogu direktiive 2009/119/EÜ ja (EL) 2015/652 ning tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 525/2013 (ELT L 328, 21.12.2018, lk 1).

kasutuselevõttu, tunnistades nii nende rolli kliimamuutuste ja saaste vastu võitlemisel, energiahindade alandamisel, liidu sõltuvuse vähendamisel fossiilkütustest ja liidu varustuskindluse tagamisel.

- (16) Veel üks säte, mis võib oluliselt kiirendada taastuvate energiaallikate kasutuselevõttu, on [...] määruse (EL) 2022/2577 artikli 5 lõige 1. **Selle artikliga**[...] kehtestatakse olemasolevate taastuenergiajaamade ajakohastamiseks kuuekuuline maksimumtähtaeg. Olemasolevate taastuenergiajaamade ajakohastamisel on märkimisväärne potentsiaal taastuvelektri tootmist kiiresti suurendada, **võimaldades nii**[...] gaasitarbimist vähendada. See võimaldab jätkata märkimisväärse taastuenergiapotentsiaaliga asukohtade kasutamist, mis vähendab vajadust määrata taastuenergiaprojektide jaoks uusi asukohti. Tuuleelektrijaama ajakohastamisel tõhusamate turbiinidega on tavaliselt võimalik olemasolevat võimsust säilitada või suurendada väiksema arvu turbiinidega, mis on samas suuremad ja tõhusamad. Ajakohastamisel on ka muid eeliseid, nagu olemasolev võrguühendus, tõenäoliselt suurem üldsuse heakskiit ja teadmised keskkonnamõju kohta.

(17) **Määruse (EL) 2022/2577** [...]läbivaatamise käigus leidis komisjon, et taastuenergiaprojektide ajakohastamise suhtes kohaldatavat loamenetlust on võimalik veelgi lihtsustada, eelkõige suurema ajakohastamispotentsiaaliga liikmesriikides. Seoses sellega on direktiiviga (EL) 2023/2413 lisatud direktiivi (EL) 2018/2001 mitu sätet, sealhulgas **seoses loamenetluse** maksimumtähtaegadega. Direktiivi (EL) 2018/2001 artikliga 16b on kehtestatud ühe aasta pikkune maksimumtähtaeg väljaspool taastuenergia eelisarendusalasid asuvate **taastuenergiaprojektide** ajakohastamise lubade menetlemisele ja kõnealuse direktiivi artiklis 16a on sätestatud kuue kuu pikkune tähtaeg taastuenergia eelisarendusaladel arendatavate **taastuenergiaprojektide** lubade menetlemisele. Võttes arvesse, et taastuenergia eelisarendusalade määramise lõplik tähtaeg on 27 kuud alates direktiivi (EL) 2018/2001 jõustumisest (st need **taastuenergia eelisarendusalad** tuleks määrata 20. veebruariks 2026), ning isegi kui need **taastuenergia eelisarendusalad** võidakse määrata varem, on asjakohane pikendada määruse (EL) 2022/2577 artikli 5 lõike 1 kohaldamise tähtaega. **Sellise** pikendamisega muudetakse ka [...] määruse (EL) 2022/2577 **artikli 5 lõike 1** kohaldamisala sihipäraselt nii, et see piirduks määruse (EL) 2022/2577 artikli 6 kohaselt kindlaks määratud valdkondadega. Kõnealuse määruse artikli 5 lõike 1 ja artikli 6 kohaldamise tähtaja pikendamine peaks tagama, et liikmesriikide poolt [...] määruse (EL) 2022/2577 alusel vabatahtlikult kindlaks määratud konkreetsetes piirkondades asuvate **taastuenergiaprojektide** ajakohastamise suhtes kohaldatakse viivitamata ambitsioonikat loamenetlustähtaega, samal ajal kui ülejäänud territooriumi suhtes kohaldatakse direktiivis (EL) 2018/2001 **taastuenergiaprojektide** ajakohastamisele seatud maksimumtähtaegu. Lisaks on see kooskõlas direktiiviga (EL) 2023/2413 kehtestatud nõudega teha vahet taastuenergia eelisarendusalade ja sellise staatusega alade vahel.

- (18) Määruse (EL) 2022/2577 artikli 6 kohaselt võivad liikmesriigid teha teatavatel keskkonnakaitse tagamise tingimustel erandeid teatavatest liidu keskkonnaalastes õigusaktides sätestatud hindamiskohustustest taastuvenergiaprojektide, energiasalvestusprojektide ja elektrivõrguprojektide puhul, mis on vajalikud taastuvenergia integreerimiseks elektrisüsteemi. **Määruse (EL) 2022/2577 artikli 6** kohaldamine on liikmesriikide jaoks vabatahtlik. **See artikkel**[...] annab neile tõhusa vahendi taastuvenergiaprojektide ja nendega seotud taristuprojektide kiiremaks kasutuselevõtuks, viies hoolikalt tasakaalu vajaduse võtta taastuvenergia palju kiiremini kasutusele ja vajaduse kaitsta keskkonnatundlikke alasid. Nagu on selgitatud komisjoni aruandes, on **määruse (EL) 2022/2577 artikkel 6** andnud käegakatsutavaid positiivseid tulemusi nii edukate taastuvenergia- ja **elektrivõrguprojektide** arvu osas kui ka kasutuselevõtu kiirendamise ja loamenetlusaja lühendamise osas neis liikmesriikides, kes seda artiklit on kasutanud. Vastavalt komisjoni aruandes [...] toodud järeldustele, mis põhinevad liikmesriikide ja sidusrühmade hinnangul, võib mereprojektide puhul tähendada selline tempo tõstmine mitu kuud **ja** [...] isegi kolm aastat lühemat menetlust.
- (19) **Arvestades eriti pingelist tarneolukorda energiaturgudel** tundub komisjoni aruandes kogutud tõendite põhjal, et määruse (EL) 2022/2577 artikli 6 **kohaldamisaja pikendamine** on vajalik, et tagada taastuvenergiaprojektide kohene ja tõhus kiirendamine. [...] **See artikkel** võib kehtida ja peaks kehtima teatava aja jooksul üheaegselt direktiivi (EL) 2018/2001 sätetega, mis käsitlevad taastuvenergia eelisarendusalade määramist [...] ning taastuvenergia elektrisüsteemi integreerimiseks vajalike võrgu- ja salvestustaristu alade määramist, [...] **ning see ei takista mingil viisil selliste alade määramist.**

(20) Direktiiviga (EL) 2018/2001 [...] on liikmesriikidele kehtestatud kohustus määrata taastuenergia eelisarendusalad ühe või mitme taastuenergiatehnoloogia jaoks 27 kuu jooksul alates direktiivi (EL) 2023/2413 jõustumisest. Isegi kui liikmesriigid suudaksid määrata taastuenergia eelisarendusalad alates direktiivi (EL) 2023/2413 jõustumisest, ilma et nad ootaksid ära selle ülevõtmise tähtaja, võtab selline **määramine** eeldatavasti kauem aega, kui määruse (EL) 2022/2577 artiklis 6 osutatud sihtotstarbeliste **taastuenergia- või võrgupiirkondade** määramiseks on vajalik. Seda seetõttu, et selle [...] **artikli** kohaselt ei pea taastuenergia eelisarendusalade määramise kava raames eelnevalt nende aladega seoses kehtestama asjakohaseid eeskirju tõhusate leevendusmeetmete kohta, mis tuleb vastu võtta taastuenergiajaamade ja koos nendega samas kohas asuvate energiasalvestusrajatiste rajamiseks, ning selle sättega ei kehtestata nendel aladel järgitavaid erimenetlusi. Seepärast tuleks selleks, et taastuenergiaprojektide ehitamist ajutiselt veelgi hõlbustada, pikendada **määruse (EL) 2022/2577** artikli 6 kohaldamise tähtaega, et liikmesriikidel oleks võimalik määrata konkreetsed alad ühtlustatult, ilma et see piiraks võimalust määrata samal ajal ka taastuenergia eelisarendusalasid vastavalt direktiivile (EL) 2018/2001 [...], et tagada nende alade kehtestamine kõnealuse direktiiviga ette nähtud tähtaja jooksul.

- (21) Direktiiv (EL) 2018/2001 [...] sisaldab sätet, millega antakse liikmesriikidele võimalus määrata võrgu- ja salvestustaristu alad, mis on vajalikud taastuenergia integreerimiseks elektrisüsteemi teatavatel tingimustel. Võttes arvesse asjaolu, et määruse (EL) 2022/2577 artikli 6 ja direktiivi (EL) 2018/2001 artikli 15e kohaldamine on vabatahtlik, puudub õiguslik vastuoluoht, sest liikmesriigid võivad otsustada, millist sätet kohaldada, või otsustada kohaldada isegi mõlemat sätet kõnealuse määruse kohaldamise ajal, et selgitada samaaegselt välja eri võrgupiirkonnad, järgides vastavalt kõnealustes õigusaktides sätestatud eri tingimusi.
- (22) Jätakuvalt kohaldatakse ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni (UNECE) keskkonnainfo kättesaadavuse ja keskkonnaasjade otsustamises üldsuse osalemise ning neis asjus kohtu poole pöördumise konventsiooni (Århusi konventsioon) sätteid, mis käsitlevad keskkonnainfo kättesaadavust, üldsuse osalemist keskkonnaasjade otsustamises ning õiguskaitse kättesaadavust keskkonnaküsimustes, eelkõige liikmesriikide kohustusi seoses üldsuse kaasamise ja õiguskaitse kättesaadavusega.
- (23) Energiasolidaarsuse põhimõte on liidu õiguse üldpõhimõte ja see kehtib kõigi liikmesriikide suhtes. Energiasolidaarsuse põhimõtte rakendamisel võimaldavad kavandatud meetmed taastuenergiaprojektide kiirema kasutuselevõtu mõju piiriülest jaotumist. Meetmeid kohaldatakse [...] liikmesriikides asuvate taastuenergiarajatiste suhtes ja need hõlmavad suurt hulka projekte. Võttes arvesse liidu energiaturgude integreerituse taset, peaks taastuenergia suurem kasutuselevõtt ühes liikmesriigis olema varustuskindluse ja madalamate hindade seisukohast kasulik ka teistele liikmesriikidele. See peaks aitama suunata taastuvelektrivood üle piiri sinna, kus neid kõige rohkem vajatakse, ning tagama odavalt toodetud taastuvelektri eksportimise liikmesriikidesse, kus elektritootmine on kallim. Lisaks hakkab liikmesriikides uus lisanduv taastuenergia tootmise ülesseatud võimsus mõjutama gaasinõudluse üldist vähendamist kogu liidus.

(24) Ilma et see piiraks muude aluslepingutes sätestatud menetluste kohaldamist, võib nõukogu **Euroopa Liidu toimimise lepingu** artikli 122 lõikest 1 lähtuvalt komisjoni ettepaneku põhjal ja liikmesriikidevahelise solidaarsuse vaimus otsustada kehtestada majanduslikule olukorrale vastavad meetmed, eriti kui tekib tõsiseid raskusi teatud toodetega varustamisel, eelkõige energeetika valdkonnas. Neid kaalutlusi arvesse võttes on selliseks **ELi toimimise lepingu artikli 122 lõikes 1 kirjeldatud** olukorraks pakiline ja endiselt ebastabiilne energiaolukord ning hädavajadus kohe kiiremini välja arendada taastuvaid energiaallikaid kui vahendit, mille abil leevendada **liidu energiavarustuskindluse** riske ja vähendada ikka veel esinevat energiahindade kõikumist. Lisaks tuleb arvesse võtta Euroopa Parlamendi praeguse koosseisu volituste peatset lõppemist, õigusaktide vastuvõtmise seadusandliku tavamenetluse jaoks vajalikku aega ning vajadust tagada liikmesriikidele ja investoritele prognoositavus ja õiguskindlus õigusraamistiku suhtes. Määruse (EL) 2022/2577 **teatavate**[...] sätete kohaldamisaja pikendamine ühe aasta võrra ja ühe uue sätte lisamine on praegusele olukorrale reageerimiseks vajalik ning seetõttu on õigustatud, et käesoleva määruse õiguslikuks aluseks on ELi toimimise lepingu artikli 122 lõige 1.

- (25) On vaja kiiresti tegutseda, kuna määruse (EL) 2022/2577 kohaldamine lõpeb 30. juunil 2024 ning investoritel ja ametiasutustel peab olema võimalikult kiiresti selge, missugust õigusraamistikku pärast seda kohaldatakse, et sellele vastavalt saaks teha investeerimisotsuseid ja planeerida projekte. Seepärast on asjakohane võtta vastu **õigusakt** kõnealuse määruse **kohaldamisaja**[...] pikendamise kohta mõni kuu enne määruse kohaldamise lõppu. Kuna on lisatud ka üks uus säte, peaks käesolev määrus jõustuma kiireloomulisena järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.
- (26) **Asjaomaste** sätete kohaldamist tuleks ajutiselt pikendada ja need peaksid koos [...] uue sättega jääma jõusse kuni 30. juunini 2025.
- (27) Kuna käesoleva määruse eesmärke ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada, küll aga saab neid **meetme ulatuse ja toime tõttu** paremini saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev määrus nimetatud eesmärgi saavutamiseks vajalikust kaugemale.
- (28) Määrust (EL) 2022/2577 tuleks seetõttu vastavalt muuta,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Määruse (EL) 2022/2577 muutmine

Määrust (EL) 2022/2577 muudetakse järgmiselt.

1) Artikli 1 **teine lõik**[...] asendatakse järgmisega:

„Käesolevat määrust kohaldatakse kõigi loamenetluste suhtes, mille alguskuupäev langeb määruse kohaldamise aega, ning see ei piira siseriiklike sätete kohaldamist, millega kehtestatakse artikli 5 lõikes 1 sätestatust lühemad tähtajad.“

2) Artikli 3 lõige 2 asendatakse järgmisega:

„2. Liikmesriigid tagavad ülekaalukat avalikku huvi pakkuvate projektide puhul, et üksikjuhu õiguslike huvide tasakaalustamisel antakse planeerimis- ja loamenetluses eelis taastuvenergiajaamade ja -seadmete ehitamisele ja käitamisele ning nendega seotud võrgutaristu arendamisele.

Liikide kaitse puhul **kohaldatakse eelmist lauset ainult siis ja niivõrd**, kui võetakse asjakohaseid liigikaitsemeetmeid, mis aitavad kaasa liigi populatsioonide soodsa kaitsestaatuse säilitamisele või taastamisele, ning selleks tehakse kättesaadavaks piisavad rahalised vahendid ja alad.“

3) Lisatakse järgmine artikkel:

„Artikkel 3a

Alternatiivsete või rahuldavate lahenduste puudumine

1. Kui hinnatakse, kas taastuvenergiajaama või -seadmete projektile **ja selle võrguühendusele** puuduvad rahuldavad alternatiivlahendused [...] direktiivi 92/43/EMÜ artikli 6 lõike 4 ja artikli 16 lõike 1, direktiivi 2000/60/EÜ artikli 4 lõike 7 ja direktiivi 2009/147/EÜ artikli 9 lõike 1 tähenduses, võib selle tingimuse lugeda täidetuks, kui puuduvad sellised rahuldavad alternatiivlahendused, millega on võimalik saavutada kõnealuse projekti sama eesmärki, eelkõige seoses taastuvenergia tootmise samasuguse võimsuse väljaarendamisega samasuguse energiatehnoloogia abil sama või samaväärse ajaga ilma oluliselt suuremate kuludeta.

2. **Kui hinnatakse, kas taastuvenergia elektrisüsteemi integreerimiseks vajalikule võrgutaristule puuduvad rahuldavad alternatiivlahendused nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ artikli 6 lõike 4 ja artikli 16 lõike 1, direktiivi 2000/60/EÜ artikli 4 lõike 7 ja direktiivi 2009/147/EÜ artikli 9 lõike 1 tähenduses, võib selle tingimuse lugeda täidetuks, kui puuduvad sellised rahuldavad alternatiivlahendused, millega on võimalik saavutada kõnealuse projekti sama eesmärki sama või samaväärse ajaga ilma oluliselt suuremate kuludeta.“**

4) Artikli 5 lõige 1 asendatakse järgmisega:

„1. Artiklis 6 osutatud sihtotstarbelises piirkonnas arendatavate taastuvenergiaprojektide ajakohastamise loa (sealhulgas load, mis on seotud võrguga ühendamiseks vajalike vahendite uuendamisega, kui ajakohastamisega kaasneb võimsuse suurenemine) menetlus ei ületa kuut kuud, mille hulka kuulub ka keskkonnamõju hindamine, kui see on nõutud asjakohaste õigusaktidega.“

5) Artikkel 8 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 8

Artiklis 6 [...] **osutatud** sihtotstarbelistes piirkondades asuvate taastuenergiajaamade ajakohastamise loa menetlemise ajakava

Artikli 5 lõikes 1 osutatud tähtaegade kohaldamisel ei arvestata tähtaegade sisse järgmist aega, välja arvatud juhul, kui see langeb kokku loamenetluse muude haldusetappidega:

a) aeg, mille jooksul ehitatakse või ajakohastatakse jaamasid, nende võrguühendusi ning, pidades silmas võrgu stabiilsuse, usaldusväärsuse ja ohutuse tagamist, nendega seotud vajalikku võrgutaristut, ning

b) võrgu stabiilsuse, usaldusväärsuse ja ohutuse tagamise seisukohast vajalikuks võrgu oluliseks ajakohastamiseks läbitud haldusetappidele kulunud aeg.“

6) Artiklisse 10 lisatakse järgmine lõik:

„Artiklit 1, artikli 2 lõiget 1, artikli 3 lõiget 2, **artiklit 3a**, artikli 5 lõiget 1 ning artikleid 6 ja 8 kohaldatakse siiski kuni 30. juunini 2025.“

Artikkel 2

Jõustumine ja kohaldamine

Käesolev määrus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Käesolevat määrust kohaldatakse alates 1. juulist 2024. Artikli 1 kolmandat punkti kohaldatakse aga alates selle jõustumise kuupäevast.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

[koht], [kuupäev]

Nõukogu nimel

eesistuja